

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo

Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Udarec za udarcem. — Pogubna gospodarska politika ob meji. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Kranjsko: Ustanovitev narodne delavske organizacije v Ljubljani. — Razno. — Raznoterosti. Podlistek: Begunci.

Udarec za udarcem!

Ubogi, v Avstriji najbolj tlačeni narod slovenski je po 20. septembru začel malo ponosnejše dvigati ponižno glavo. Jasno je razodel svetu in svojim strupenim sovražnikom, da se ne pusti več tako mirno teptati na lastni zemlji, ampak da hoče uživati pravice, ki mu gredo v ustavni državi. Teh še davno ne bo dosegel, kajti nesrečna notranja politika ga kolikor toliko tlači nazaj, ker še vedno gre pri nas strankarska korist pred narodno koristjo. Res se je v zadnjem času malo na bolje obrnilo, toda to šele, ker je zahtevala prelita kri, in odločna zahteva vseh resnično narodno mislečih elementov.

Toda onim, ki nam imajo deliti pravice, ni vseč, da Slovenec dviguje glavo, ni vseč, da ne ostane še naprej pohlevna raja, ki hvaležno z rokoljubom pobere kako drobtinico, ki se mu jo vrže z bogate, za Nemce tako težko obložene mize. Čakaj, si mislijo, pokazali ti bomo, kdo ima prvo besedo, in če smo ti zdaj z rokavicami tlačili glavo proti tlom, bomo pa zdaj z loparjem udarili po nji, da se bo bolj zavedala, da nima nikake pravice imenovati se enakovredno z drugimi državljani.

Če torej bolj glasno kličemo po pravicah, ki nam gredo, nas še bolj sekajo, in začuden, skoro omoteni se vprašujemo: ali je to mogoče, ali res prav nobenega ozira ne zaslužimo v

ustavni državi avstrijski? Ali se sme res pometati z nami kakor z ničvrednim, brezpravnim narodom?

Vrč gre tako dolgo k vodnjaku, da počí! Ali res misli vlada, da ta slovenski vrč, iz katerega jemlje vlada denarne in krvne žrtve, ne more počiti? Ali se ga hoče res z vsemi udarci zadnjega časa pripraviti do skrajnosti? In če si upa vlada delati s kranjskimi Slovenci tako tiranski, kako rabeljsko dela še s koroškimi in štajerskimi!

Tako mirno seveda ne moremo prenesti vseh udarcev, zato protestiramo. Protestiramo v korporacijah in na shodih, toda tudi tega ne vpoštevata vlada, ker vedno vidi, da si niti pri protestih Slovenci niso edini. Bil je v decembru protestni shod v Mestnem domu. „Slovenec“ ga je brž hitel persifilirati ter nekako v nič devati govornike, ki so v imenu slovenskega ljudstva dali duška ogorčenosti napram vladnemu postopanju z nami. Vlada bi morala biti slepa, če bi iz tega ne izvajala konsekvence ter si mislila: dokler je pri Slovencih še kaka stranka, ki zapostavlja narodne interese za strankarske, jih še vedno lahko bičamo s škorpionji. Saj pri teh shodih ne gre toliko, da se dosežejo uspehi pri vladi, toda ljudstvu je treba odpreti oči, treba ga je vzgojiti, da bo vedelo presoditi stvari s stališča, kakšno škodo povzročujejo Slovincem take vnebovpijoče odredbe. Če pa pojde „Slovenec“ vedno s stališča, k d o protestira, ali je to liberalec ali klerikalec, tedaj ima pa vlada čisto prav, da nas biča, smatrati mora, da je to stranki, ki je na krmilu, vseč. Akademski protesti na papirju ne zaležejo pri vladi nič več, treba je, da ljudstvo v masah

protestira, da ljudstvo samo govori. Od stranke, ki je zadnja leta za koncesijo v strankarsko korist pred vlado vedno na trebuhu ležala, vlada ne pričakuje odkritosrčnih protestov, zato si tudi upa na vse mogoče načine žaliti čut slovenskega ljudstva. O, veliko je kriva strankarska politika klerikalcev, da zdaj vlada tako z nami dela, tega mnenja nismo samo mi, ampak tudi razsodni možje v S. L. S.!

Pretečeno nedeljo je bil v Mestnem domu zopet protestni shod, ki ga je sklicalo politično društvo za dvorski okraj in otvoril njega predsednik dež. poslanec dr. Oražen. Za predsednika je bil soglasno izvoljen deželni poslanec dr. Tavčar. Udeležilo se ga je čez 1000 ljudi vseh slojev, tudi ženstvo je bilo mnogobrojno zastopano. Dr. Švigelj je podrobno našteval krivice, ki se nam gode na lastni zemlji. Pojasnil je zapostavljanje slovenskega jezika od strani vlade na napisih, v uradih in povsod, zapostavljanje slovenskih uradnikov v vseh državnih službah in protežiranje nemških na škodo slovenskih stvari. Zadnji udarec z imenovanjem profesorja Belarja za deželnega nemškega nadzornika je primerno osvetlil ter dokazal nepotrebnost tega imenovanja. Odločno je nastopil proti sistemu, ki se hoče uvesti na Kranjskem v prilog Nemcem ter predlagal resolucijo, ki se je z velikanskim navdušenjem sprejela:

Dne 3. januarja 1909 v ljubljanskem „Mestnem domu“ zbrani ljudski shod najodločneje protestira proti imenovanju Albina Belarja za nemškega deželnega šolskega nadzornika na Kranjskem in poziva ces. kr. vlado, da takoj krivico, prizadeto s tem slovenskemu narodu,

polje, naravnost proti vasi, kakor bi nosil bogve kake novice.

Ko je prišel do vasi, je ravno pozvonilo ave in gruča vaščanov, ki so se razgovarjali sredi na vasi, se je odkrila in pomolila. Njim se je pridružil Jerneje, pobožno potegnil kučmo raz glave in pričel moliti v globokih oddihljajih, da so morali takoj opaziti, da je zelo upehan in da je moral priti torej od daleč.

„Odkod pa ti, Jerneje?“ ga je poprašal Tine, krepak, visok fant, ker v gruči so bili zbrani skoro sami vaški fanti.

„Odkod?“ je povdaril Jerneje in potolkel z leseno štulo, kakor je imel navado, — „od daleč ne, ampak mnogo novic sem prinesel ravno za vas, fantje!“

Pri tem je raztegnil obraz v tako resnegube, kakor bi hotel očitno dokazati, da se ne šali.

In fantje, ki so tisti čas itak živeli vedno nekoliko v strahu, so postali radovedni, ker tisti Jernejčev „ravno za vas“ jih je skoro malce razburil.

Jerneje pa, ki je nerad pripovedoval novice in to še važne — zastonj, je hotel radovednost fantov le še povečati in pritisnil je kazalec na usta in se plašno ozrl okoli sebe.

„Za vsakega ni to!“ je dejal in si obrisal znoj raz čela. „Le malo potrpljenja. Pravijo, da imajo včasih tudi stene ušesa in take reči ni, da bi govoril kar tako!“

Begunci.

Povest izza francoske vojske. Spisal Jos. Premk.

Zelo hitro je korakal tisti večer berač Jerneje proti vasi Podbrdo. Znojne kaplje so mu kar curkoma kapljale v cestni prah, ki ga je nerodno raztepaval z desno nogo, levo mu je namreč nadomeščala lesena štula, katere pa se je Jerneje že tako privadil, da mu niti pri hitri hoji ni delala nikakih zaprek in težav. Oguljen suknjič, na katerem je bilo že toliko zaplat, mu je kar vihral v vetru, ki je pihal od bližnjih hribov, a kučme, katero je nosil Jerneje tako o sv. Jakobu kakor o Božiču, vendar ni dal z glave, ker to je storil le pred župnikom ali pa pred kakim znamenjem. Ker pa tega ob tej kolovozni poti, kjer je hitel Jerneje, ni bilo, jo je potisnil še niže na oči, kot da premišlja nekaj silno težkega.

Sem od holmov so se zgrinjale prve večerne sence, ali mrak še ni bil, ker vse polje je bilo še obrito od rdečkaste večerne zarje, ki je gorela nad tonečim solncem v vsem prelestnem sijaju.

Ali vendar se je Jerneju zelo mudilo, in vsak hip je povzdignil glavo in razširil oči, kot da hoče natanko premeriti, koliko korakov ima še do podbrdske vasi, ki se je že pokazala pred njim nekoliko v nižini.

Zemlja je na tistem kraju nekoliko visela in tako se je razločila skoro vsaka bajtica vasi Podbrdo, ki je bila poleg tega še zelo raztresena: kot da je nekdo razsul tiste črnikaste kocke v pijanosti, brez vsakega premisleka in reda.

Nekako na konci vasi je stala cerkev, ali spoznalo se je lahko takoj, da to ni fara, ampak podružnica. Sploh je bila videti cela vas na prvi pogled zelo zanemarjena in zapuščena. Vegaste strehe so krile tuptam sajaste hiše in le nekaj jih je bilo kritih z novo slamo in pobeljenih, da so se vidno razločevale od drugih.

Zadaj za vasico se je svet zopet vzpenjal; od začetka, kjer je stal še kak osamljen kozolec — bolj lahno, a tam zadaj, više gori pa se je dvigal naenkrat, da je bila videti vas kot v nekakem širnem kotlu, samo na vzhodu je bil svet raven, tja do gozdov, ki so se nejasno začrtavali v dalji. In tam za tistimi gozdovi, ki so tvorili nekak črnikast pas daleč naokrog, so kipele pod nebo gore, ne sicer zelo visoke, pač pa v gosti skupini, da se je videlo iz dalje, kakor bi izrasle druga iz druge.

Zdaj ko je tonilo solnce in je krvav žar čarobno obseval njih strme grebene, so bile videti bliže kot navadno in vsa krajina je zadočila nekako lepše lice.

Ali Jerneje se je za vse to kaj malo brigal. Poznal je vso okolico kot svojo dlan in hitel je, ne meneč se za obžarjene vrhove in večerno

odpravi in imenovanje prekliča. Slovenske državne poslance pa poziva, da to zahtevo v državni zbornici če treba tudi z najostrejšim orožjem izvojujejo.

Nato je dr. Žerjav v ognjevitom govoru še bolj pojasnil vladni sistem ter kazal na gorostasno razliko, kako se postopa s Slovenci in kako z Nemci. Spominjal je na dogodke po 13. septembru ter še enkrat živo predočil, kako se je postopalo s slovenskimi in kako z nemškimi izgredniki. Omenjal je ljubezen in nežno skrb vlade do kranjske hranilnice, sprejem nemških uradnikov v politično službo, postopanje Kalteneggerja s slovenskimi učitelji, izključno nemško uradovanje pri vladi itd. Zato pa kranjski deželni zbor z ljudmi kakor so Schwarz in njegovi vredni prijatelji ne bo mogel sodelovati. Delovanje v deželnem zboru je onemogočeno, dokler pri deželni vladi ne nastopijo možje, ki bodo sočustvovali z nami. Avgijev hlev na Bleiweisovi cesti se mora izprazniti!

Predlagal je naslednjo resolucijo, ki se je tudi z viharim odobravanjem sprejela:

„V „Mestnem domu“ ljubljanskem dne 3. prosinca 1906 zbrani slovenski ljudski shod zahteva takojšnjo odstranitev dež. predsednika Schwarza in nemških uradnikov pri deželni vladi in drugih c. kr. uradih. Narodnonapredne poslance pozivlja, da nastopijo v deželnem zboru z vso brezobzirnostjo proti vladi in Nemcem ter se pri tem ne straše najskrajnejših korakov in sredstev.“

Predsednik dr. Tavčar je povdarjal potrebnost in korist javnih shodov, da se ljudstvu odpro oči in da spozna, kakšne sovražnike ima. Narodnonapredni poslanci bodo v deželnem zboru storili svojo dolžnost. Vlada ne bo zidala nemškega mostu do jadranskega morja, ker bodo Slovenci v položaju silobrana branili rodno zemljo z vsemi močmi in silami.

Vsem govornikom se je navdušeno in viharo pritrjevalo in iz medklicev je vlada lahko spoznala, kakšno ogorčenje prevladuje vse sloje, ki čutijo slovenski.

Pogubna gospodarska politika ob meji.

Štajerski klerikaleci so kot protiutež proti „Narodnemu dnevniku“ ustanovili list „Straža“, ki izhaja trikrat na teden v Mariboru. Prva številka nam je bila še precej simpatična, kar smo v listu tudi omenili, kajti program, ki ga je list izvajal, nas je navdajal z upanjem, da bo

Fantje so se začudeno spogledali, a da bi menda prikrili svojo preveliko radovednost, se jih je nekaj zasmejalo.

Matjaž pa, ki je veljal daleč naokrog za najbolj korajžnega in tudi lepega in krepkega fanta, je stopil bliže k Jernejcu in ga potrepal po rami.

„Le prihrani, Jernejc, svoje novice zase, mi nismo prav nič radovedni, a da ne boš govoril, kako smo skopi, pa pojdi z nami!“

Fantje so se nasmehnili, ker vsi so bili zadovoljni s tem predlogom, ker že se je nabralo nekaj radovednih obrazov, ki so z zanimanjem in začudenjem opazovali, kaj neki imajo fantje z Jernejcem.

Matjaž pa je tudi dobro vedel, da se tako najlažje pridobi Jernejca záse in mahnili so jo zadaj za plotom proti Brtoncelnu, ki je točil dobro vino, dasi njegova soba ni bila nič kaj podobna prijazni krčmi, ampak prej kaki zakotni žganjariji.

„Sedaj pa le pripoveduj, Jernejc!“ mu je velel Matjaž, ko mu je natočil polno kupo in jo je Jernejc izpil v dušku do dna.

Jernejc si je malo oddahnil, si potisnil polhovko na tilnik in se zelo resno ozrl po omizju.

„Veste, da me ne boste kleli in ne tepli,“ — je prišel, — „ampak resnico vam bom povedal. Tako hočete — naj bo! Sicer je pa itak dobro, da izveste malo prej, preden vam potisnejo francoske puške pod nos — —“

list res v prvi vrsti stal kot straža na meji proti prodirajočemu nemštvu.

Motili smo se. List je v drugi in tretji številki razvijal nadaljne točke svojega programa in te so nam podrle vsako upanje, da bo list delal čast svojemu imenu. No, delal je že bo, toda v tem zmislu, da bo le stražil klerikalne koristi!

„Zbirati inteligenco našega mišljenja na Štajerskem in pridobivati si novih pristašev med izobraženci ter vzbujati inteligenco na Štajerskem in jo otrsati tujega vpliva — to je naš glavni in prvi smoter!“ Dobro, to je lepo zapisano in nima nihče ugovarjati temu, ker je naloga vsakega lista, da pridobi pristaše stranki, katero zastopa.

Toda nekaj nezaslišanega pa odkriva tretja številka „Straže“ kot točko svojega programa: pravi, da bo podpirala in delala za organizacijo le takih trgovcev in obrtnikov, ki so klerikalnega prepričanja. Dosledno izvajanje načela „Svoji k svojim,“ pravi, ni mogoče, ker manjka narodnih, osobito tudi katoliško narodnih trgovcev in obrtnikov. Zato si noče v liberalnih trgovcih in obrtnikih klerikalna stanka vzgojevati političnih gadov na prsih, ampak hoče izvesti tudi v tem oziru ločitev med Slovenci do zadnje še dovoljene možnosti! Naprednim trgovcem in obrtnikom grozi s prikritimi besedami ne samo bojkot, ampak naravnost boj, ako se hitro ne pridružijo klerikalni stranki.

Brez ozira na to, da je napoved boja naprednim trgovcem in obrtnikom najivna in brezvspešna, ko se niti klerikalna stranka na Kranjskem ne more že po dolgoletnem boju laskati, da bi dosegla kaj vidnih uspehov, čeprav je včasih s konzumnimi društvi hotela naravnost uničiti napredne trgovce, a se ji ni posrečilo, moramo iti v tem pogledu s stališča, da hoče klerikalna stranka to storiti na Štajerskem!

To je naravnost velikansk greh na narodnem telesu, ako se hoče klerikalna stranka po besedah „Straže“ ravnati, kajti če hoče biti dosledna, mora uničiti slovenskega trgovca, nemškega pa podpirati, ker pri enem se mora kupovati in če se pri slovenskem ne sme, se mora iti k nemškemu.

Kar zdi se nam, da se je od 20. septembra preobrnila slovenska politika. Na Kranjskem, kjer nam Nemci ne morejo do živga, smo sklenili podpirati slovensko trgovino in obrt, bodisi potem trgovec klerikalec ali liberalec. Na Štajerskem, kjer se je v zadnjem času pokazalo malo več narodne zavednosti med trgovci in

Komaj je izgovoril zadnje besede, so že zamrmrali fantje in Jernejc je nadaljeval nekoliko plaho.

„Resnico govorim, fantje! Bog mi priča! V Zadolu so jih že sinoči lovili —“

„Kaj? V Zadolu?“ so se začudili vsi.

„Tako blizu?“

„In so koga ujeli?“ je poprašal Matjaž.

„Vraga so ujeli!“ se je odrezal ponosno Jernejc, kot da bi bila to kaka njegova zasluga.

„Ampak sledijo jih še vedno, da je kar grdo! Dopoldne sem bil v Zadolu, gledam semintja, a kar je boljših fantov, nobenega nikjer. No, in kmalu so mi povedali, da so izginili sinoči. Osem jih je odšlo. Beriči so pretikali še danes, no, sem si mislil, ako jih niste po noči, kako jih boste po dnevi, ko vas vidi vsak že uro daleč. In poslušajte! Še županov je pobegnil!“

„Kaj ga ni oče odkupil?“ je začudeno vprašal eden izmed fantov.

„Lahko bi ga, ampak tu je bilo nekaj drugega, da ga je silil oče sam pod puško!“ je razjasnjeval Jernejc.

„Da, da!“ se je nasmehnil Matjaž in namignil fantom. „Ali ne veste, da je hodil v naš zelnik, ki pa njegovemu očetu nič kaj ne diši!“

„Tako bo, tako!“ se je hitro umešal Jernejc. „Tukajle v vaši vasi se je hotel ženiti. Tisto je hotel, kaj ne — Brinškovo, ki menda ne bo imela mnogo ali pa nič. No, in oče si je mislil, da ga bo s puško in vojaško suknjo prestrašil, ampak fant se ni udal in je raje pobegnil.“

obrniki, hočejo klerikaleci uničiti še tisto pešico zavednih trgovcev, ki se javno priznavajo za Slovence. Že itak v narodnem oziru boječe obrtnike hočejo zopet zakopati v narodno indiferentnost, kajti rajši se bo na ta način vsakdo izdajal za Nemca, ker je uverjen, da ga bodo Nemci in klerikaleci potem podpirali nego za Slovence, ne da bi barvo pokazal, ali je liberalec ali klerikalec.

Vsakdo, ki količkaj pozna štajerske razmere, nam bo pritrnil, kakšna nečuvana strankarska zagrizenost mora voditi človeka, ki pridiguje zatiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov. Bodisi da bi bili ti res strankarski nasprotniki, kar pa niso, bi moral že ozir na ogroženo slovensko gospodarstvo na Štajerskem zamašiti usta vsakemu, ki bi se drznil izreči take besede. Tembolj se mora obsojati „Straža“, ki hoče veljati za glasilo inteligentov. Če si hoče na ta način pridobiti med trgovci in obrtniki inteligentne pristaše, se zelo moti. S tem le še bolj odbija res inteligentne ljudi in si po nepotrebnem napravlja nasprotnike. Inteligentni trgovci si bo odslej mislil: podpirati me nočeš, ampak zatirati, zato lahko odkrito nastopim proti tebi v boj. Bolj mlačni trgovec in obrtnik, ki se je šele po zadnjem hudem boju za gospodarsko osamosvoje začel Slovence kazati, bo pa spet postal indiferenten in bo šel raje z Nemci, češ: Nemcem je vseeno, ali sem klerikalec, liberalec ali protestant; ti ne vprašajo po političnem prepričanju, ampak zadostuje jim, če se priznam za Nemca. Slovenci se pa grizejo med seboj; tem ne zadostuje, da je človek Slovenec, ampak mora tudi biti klerikalec ali liberalec.

Tako gospodarsko politiko hoče torej voditi „Straža“! Sramota, da si upajo ob meji ta razdor zasadi v gospodarsko osamosvoje, ko si tamošnji trgovci in obrtniki največkrat niti ne upajo pokazati, da so Slovenci. Tem manj bodo zdaj to storili, ker bi s tem res še večjo škodo imeli!

To je obupna politika zagrizenih strankarjev, ne pa politika slovenske stranke!

Mi ne polagamo posebne važnosti na to, kaj piše „Straža“, in niti nočemo odgovornega delati vodstva klerikalne stranke na Štajerskem za tako grešno pisavo, ampak opozoriti smo hoteli s tem člankom obe slovenski štajerski stranki, da storita zločin, ako bi se na gospodarskem polju v obmejnih krajih zavlekla taka politika. To se pravi slovenski stvari vrat zadrgniti, kajti dokler vsi štajerski Slovenci ne vzgobjo zavednih trgovcev in obrtnikov, ki bodo v nemčurskih mestih in trgih tvorili gardo volilcev, toliko časa tudi ne mo-

„Prav je imel!“ so zamrmrali nekateri, a Matjaž je temno pogledal naokrog in je poklical vina.

„Nič prav!“ je ugovarjal Jernejc, ki bi bil predvsem rad ugodil Matjažu. „Kaj bi norel radi enega dekleta. Tako bi lahko sedel doma in pil in jedel in se ne potikal okoli kakor brezdomen potepuh. Stari ima denarja, da bi lahko odkupil celo vas in ne samo svojega sina. Pa ni hotel in ni hotel, kot da ni njegov sin, in prav je ravnal. Kaj bi s to, ko je drugih dovolj, ki kaj imajo —“

„No, no! Le tiho, Jernejc, saj ti vseeno ne ostane grlo suho,“ je zamrmral Matjaž in ga pogledal izpod obrvi, na kar je Jernejc takoj umolknil.

„Kar tiho, Jernejc, ako se ne maraš zameriti Matjažu, saj ne veš, kako stvar stoji,“ ga je opomnil eden izmed fantov in krčmar Brtoncel mu je skrivaj pomežiknil.

„Da, da, saj nisem nič dejal,“ se je prišel Jernejc takoj izgovarjati, videč, da se proti Matjažu ne sme govoriti o Brinškovi punici karsibodi. „Nič hudega nisem mislil, Matjaž, ampak tako se mi zdi, da od županovega Janeza iz Zadola Marijanica Brinškova ni!“

Krčmar Brtoncel se je nasmehnil in se zasmehljivo ozrl po fantih, kar pa je Jernejca sila razsrdilo.

„Kaj se smejiš, motovilo oštirsko!“ je skoro zakričal nad njim, kajti, da bi se mu kdo posmehoval, tega Jernejc ni trpel. „Kaj meniš,

rejo upati na fakične vspehe po ogroženih krajih, kjer se Nemci itak vzdržujejo samo s pomočjo nemčurskih trgovcev in obrtnikov.

Naloga slovenske politike je torej, da vzgaja, neguje in podpira ta stanova, bodisi da so trgovci in obrtniki liberalci ali klerikaleci. Glavna stvar je, da so Slovenci! Kje vprašamo zdaj na Kranjskem, — čeprav si tukaj lahko špogamo ta „špas“, — kateri trgovec je klerikalec ali liberalci; podpiramo ga vsi, samo da je odkrit Slovenec.

In če je na Kranjskem to mogoče, je naravnost narodna zahteva, da se to na Štajerskem zgodi. Le pogledjmo malo, kdo so ti slovenski trgovci in obrtniki, katerim napoveduje „Straža“ boj. Mladi podjetni ljudje so to, največ začetniki z majhno osnovno glavnico, ki hočejo konkurirati s starimi, bogatimi, dobro vpeljanimi nemškimi tvrdkami. Zanašajo se na svojo pridnost in zanašajo se na podporo Slovencev! Največkrat riskirajo svojo težko pridobljeno glavnico, s katero otvorijo podjetje. In če jim gre od začetka slabo, se vendar tolažijo s tem, da koristijo slovenski stvari in dosledno izvajanje „Svoji k svojim“ jim daje moralno podporo in zadoščenje, da Slovenci uvažujejo njih riskirano podjetnost.

Toda premislil si bo pa še vsak obrtnik in trgovec, nastopati kot Slovenec, biti plačujoč in izvršujoč član slovenskih društev, če bo videl, da ga bo del Slovencev začel preganjati. Vsak človek gleda tudi na lastno korist in bo v ogroženih krajih lepo ostal Slovenec doma za pečjo ali pa kolikor mu bo kazalo, slovensko stvar podpirati bo pa takim prepustil, ki nič ne riskirajo. Ali mu bo mogel kdo zameriti, če Slovenci Slovincu napoveduje boj?

Varujejo naj se torej štajerski politiki, na gospodarsko polje zanesti strankarski boj. Kaj bolj pogubnega za napredovanje slovenske gospodarske politike si ne moremo misliti in če bo list, ki je prvi začel s tako politiko, to tudi nadaljeval, naj si takoj izpremeni ime in nadene pravo, ki mu edino pristaja: „Grobokop!“

Politične vesti.

Parlamentarno ministrstvo? Bienert kuha in kuje na vse strani, da bi zvaril parlamentarno ministrstvo, ki se mu pa vsaj v najbližji bodočnosti ne posreči. Vzrok je nesporazumljenje med Nemci in Čehi. Nemci zahtevajo takoj administrativno delitev češkega kraljestva, sicer pravijo, da ne bo zboroval češki deželni zbor, o čemer smo tudi mi prepričani. Nasprotno pa trdijo češki agrarci in narodni socialisti, da ne bodo pustili zborovati držav-

da si bolj moder od mene! Nič ne veš, še ti stega ne, kar se v tvoji hiši godi. Jaz pa sem prišel, da povem fantom koristne stvari in da me poslušajo, ako nočejo vse svoje življenje brusiti pet za tem Napoleonom. Da, tako je! Vse bo premagal: Lahe, Nemce, Ruse in še nas. Bog nas varuj, grozen cesar mora biti, in revež, ki mora nositi njegovo puško!

„E, kaj pa blebetaš!“ ga je zavrnil krčmar Brtoncel in prisedel na koncu mize. „Nič ni tako hudega kot se govori. Nove postave pridejo, nov denar, vojak pa ostane vojak, pa naj služi tega ali onega. Jaz sicer nisem bil v njegovi vojski, a pravijo, da tudi Napoleon ni tako grozen in neusmiljen, samo hud je kakor zlomek in kar on reče, to mora biti! Belega konja jaše, pravijo, in mlad je, brez brk, z navadnim vojakom se razgovarja prav tako rad kakor s svojim najvišjim generalom. Kaj bi se potem bali, ako bi se morali udariti malo z njim!“

Fantje so poslušali z napeto pozornostjo, samo Matjaž je nemo zrl pred se in bobnal s prsti po mizi.

„Naj bo kakor hoče,“ je dejal naposled. „Saj vemo, da se Brtoncelj poteguje za vsakega, ki je viši od njega in upa, da bi lahko tudi njega kaj povzdignil!“

„Molči, Matjaž!“ se je razsrdil Brtoncelj. „Tega mi ne moreš očitati, da bi se jaz za kaj višjega potegoval. Ako pa bi na to prišlo, Bog mi greh odpusti, sem pa vedno bolj sposoben za župana kakor Brinšek, ki še čitati ne zna.“

nega zbora, ako Nemci preprečijo zborovanje češkega deželnega zbora. Torej nam v bodoče ni pričakovati rednega delovanja v državnem zboru. Bienert poskuša z novim načrtom. Koalijsko ministrstvo naj bi se ustanovilo, v katero bi vstopili odlični pristaši vseh strank, ne da bi bile te stranke potem vezane iti z vlado. To bi bila seveda posebna nesmisel in parlamentarno nemogoča!

Avstrija in Srbija. Zunanji srbski minister dr. Milovanović je imel v skupščini oster govor zoper Avstrijo, v katerem je trdil, da je Avstrija zarobila Bosno in Hercegovino. Ko je naš poslanik v Belgradu grof Forgach zahteval pojasnilo, je dr. Milovanović opravičil svoje ostre besede in naše zunanje ministrstvo se bo s tem najbrž zadovoljilo. Srbija pa v splošnem nič ne prikriva svoje sovražnosti in odkritega razpoloženja za vojno. Zdaj se v odločilnih krogih niti več ne govori o kaki kompenzaciji za aneksijo, ampak na dnevni red je prišla zahteva, da se da Bosni in Hercegovini popolna avtonomija. Dr. Milovanoviću ni pomagal oster govor v skupščini, najbrž se bo moral umakniti Pasiću. Rusija je v neoficijelnem delu vneto za Srbijo. Vesti poročajo, da je Rusija darovala 1000 konj Srbiji. V Petrogradu se je menda oglasilo 50.000 prostovoljcev, ki hočejo priti Srbiji na pomoč, ako pride do vojne z Avstrijo.

Bančno vprašanje na Ogrskem. Radi bančnega vprašanja, o katerem smo že poročali, da hoče imeti Ogrska lastno banko, se vrše zdaj med obema državama polovicama pogajanja. Ogrska hoče ustanoviti kartelno banko, kateri pa krščanski socijalci ostro nasprotujejo. Ogrski listi pišejo, da so bila predpovedovanja obeh vlad le predboji za samostojno carinsko ozemlje ter da bo ta boj jako hud. Naj bi jim, namreč Ogrom, že enkrat dali samostojno carinsko ozemlje, naj bi skoro prišli s povzdignjenimi rokami prosit za status quo, ker je Ogrska v svojem izvozu itak krvavo navezana na Avstrijo.

Zveza čeških naprednih Židov za Češko in Moravsko je izdala na vse Žide med Čehi poziv, naj se z ozirom na zadnje dogodke v Avstriji otresejo nemškega liberalizma in se priklopijo češkemu narodu, naj vzgojujejo svojo deco češki, naj podpirajo češko časopisje, češko umetnost, trgovino in obrt.

Rumunski državni poslanci v nemškem klubu. Državni poslanci grof Bellegarde, baron Hormuzaki, Izopeskul, vitez Onciul in Simonovici so vstopili kot hospitantje v nemški krščanskosocijalni klub.

No, seveda! Moja bajta ni zidana in toliko pijače ne morem plačati kakor on in tudi ne toliko denarja razposoditi, ampak kot sem dejal, ne bojim se ga, kar se tiče učenosti!

„Seveda, seveda!“ se je posmešnil Jernejc, ker se mu je dobro zdelo, da je povedal Matjaž tudi Brtoncelnu njegovo napako. „Zelo učen si, Brtoncel, zelo učen, še vruga znaš morda zagovarjati in čarovnice panati, ampak vse ti ne pomaga do župana in je pesem vun!“

Brtoncelj je nekaj časa molčal, ker pa se je medtem že popolnoma zmračilo in so komaj videli drug drugega, je stopil v kot, prižgal staro leščerbo in jo postavil na sredo mize.

„Dober večer!“ je pozdravil po običaju, a na glasu se mu je poznalo, da je še vedno nekoliko jezen.

„Bog ga daj,“ so zamrmrali fantje in Jernejc, videč, da so vsi nekako zamišljeni, je zopet poprijel za besedo.

„Torej kot sem dejal! V Zadolu so jih pobirali, sedaj že veste, kar je treba. — No, kaj me gledaš, Brtoncelj!? Kaj morda kaj napakega govorim? Fantom sem prinesel novice pa nič drugega! Ali se mar ne sme govoriti, kadar se gre za tako stvar? Prav nič se te ne bojim, Brtoncelj, če prav misliš postati župan, ampak kar na vsa usta povem, da bi bil jaz takole mlad in krepak fant, bi ne premišljeval dolgo, ampak kar kmalu bi jo ubral, da bi ne bilo prepozno! Bog ve, kdaj se priplazijo beriči, po dnevu gotovo ne! In Brinšek je ves pasji,

Obrtno pospeševanje v Bosni in Hercegovini. V enketi o delavskem bolniškem zavarovanju je civilni adlat bosanske vlade baron Benko naznanil, da se pripravljajo zakonski načrti glede pospeševanja obrta, trgovine in industrije kakor tudi socialno zavarovanje. Odločba, ki jo je izdala deželna vlada glede obrtnega izvrševanja v Bosni in Hercegovini in odobrenje obrtnih in industrijskih obratnih naprav je že dobila cesarjevo sankcijo in stopi v najkrajšem času v veljavo. Dotična odredba obsega sedem oddelkov s 73 paragrafi in vsebuje najvažnejše materije obrtništva zlasti tudi koncesije. Tozadevne določbe so vseskozi izdelane na modernih načelih in se po sebi umevno ozirajo na razmere v deželi. Pričakovati je, da se bo v najkrajšem času uresničila tudi ustanovitev trgovske in obrtniške zbornice v Sarajevu.

Anarhija v Perziji. Odkar obstoji v Perziji državni zbor, vlada skoro popolna anarhija tam. Šah, ki je sam dal ustavo, se noče po nji ravnati in ni izpolnil še ene obljube, ki jo je dal, niti izvedel kake reforme. Državnih poslancev ne pusti do besede, oziroma jih preganja, zato so pa vstaje in krvoprelitje na dnevnem redu. Rusija se je zategadelj v sporazumu z Angleško odločila, da aktivno poseže v perzijsko politiko. V ta namen se je vršil ministrski svet, v katerem se je sklenilo finančne in administrativne reforme zahtevati v Perziji.

Iz slovenskih dežel.

Udarec za štajerske Slovence. Na zahtevo nemškega volksrata za Spodnje Štajersko je Marchet ustanovil novo mesto šolskega nadzornika za nemške šole na Spodnjem Štajerskem. To se je zgodilo za hrbtom in brez vednosti slovenskih poslancev. Marchet je uradnikom, ki so imeli posla s kreiranjem novega mesta, naravnost prepovedal izdati stvar slovenskim poslancem, češ, to je zgolj nemška zadeva. Toda to ni zgolj nemška zadeva! Novi nemški okrajni nadzornik bo dobil sedež in glas v spodnještajerskih okrajnih šolskih svetih ter s tem spremenil razmerje glasov med Nemci in Slovenci na škodo Slovencev. To je jasno in ta sprememba v šolskih svetih je glavni nagib za ustanovitev novega nadzorniškega mesta. V imenu Slovencev odločno protestiramo proti nameravanemu udarcu ter prosimo vse javne korporacije, da se pridružijo našemu protestu in ga notificirajo tudi ministrskemu predsedniku baronu Bienertu. Kakor poroča „Slovenec“, je v imenu slovenskih poslancev poslanec dr. Korošec vložil protest pri vladi.

nobenemu ne bo prizanesel. Pri moji veri, da je tako!“

„Tako je, tako!“ so mu pritrdili fantje in potrkali s kozarci ob mizo.

Samo Matjaž je ostal tih in na obrazu se mu je poznalo, da nekaj težko premišljuje...

* * *

Medtem pa je bilo zbranih pri županu Brinšku precej starejših vaščanov.

Župan Brinšek, suhljat dolgin z venomer mežikajočimi očmi, je sedel pri peči kakor bi ga zeblo in oblastno mahal z rokami.

„Pokoriti se je treba postavi in je amen pri očenašu!“ je pravkar zagrmel, ko mu je eden kmetov nekaj oporekal.

„Tako je zapovedano,“ je nadaljeval, — „in jaz kot župan sem primoran, da to zapoved do pičice vestno izvršim. Devet jih je po mojem mnenju sposobnih za vojake!“

„Devet!?“ so se začudili vaščani in pogledali drug drugega, kakor bi se hoteli poprašati: ali je moj sin tudi med njimi?

„Kateri pa so ti?“ ga je poprašal kmet Drmalc, ki je bil Matjažev oče.

Župan Brinšek se je nasmehnil in se premišljeno pogladil po obrti bradi.

„Kateri da so?“ je odgovoril Drmalcu. „No, tvoj Matjaž je gotovo takoj eden, kaj misliš, da ne!?“

„Novi Slovenski Štajerc“ bo od novega leta izhajal vsak teden pod imenom „Sloga“. Zastopa nekdanjo štajersko konservativno stranko ali „prvake“. Dotični gospodje so zvečine naprednega mišljenja, kajti kolikor je bilo klerikalcev še pri njih, so se že davno pridružili klerikalni stranki. Zakaj ne store tudi prvaki tako ter se združijo z mlado narodno stranko? Morda upajo, da se bo prejšnja stranka, kjer so vsi duhovi združeno delovali, zopet obnovila? Tega ne bodo čakali, čeprav imajo pri tem dobre namene, kajti tek časa zahteva ločitev, ki se je faktično že izvršila; zato pa tretja konservativna stranka nima obstoja, ker nima nobene podlage, na katero bi se mogla opirati.

Izobešenje slovenske zastave — hudo delstvo! Na cesarjev jubilejski dan je izobesil nadučitelj na Ciril - Metodovi šoli na Muti slovensko zastavo. Radi tega ga je kaznovalo c. kr. okrajno glavarstvo z 20 K. Torej državno priznana zastava se ne sme izobesiti samo radi tega, ker bode Nemce v oči! O ti preklicana avstrijska pravica, ki trpi črnožoltorumen izdajalske zastave, domačih pa ne!

Nova podružnica Ciril Metodove družbe na Koroškem. Na Štefanovo se je vršil v Šmarjeti v Spodnji Rožni dolini v Kramarjevi (Ilovnik) gostilni ustanovni shod nove podružnice. Za ustanovitev si je poleg zavednih mož in mladeničev domače župnije pridobil največ zaslug narodnim krogom dobro znani jurist Rudolf Ravnik iz Glinj, oziroma s Trate. Na shod je prišlo toliko vrlih mož in mladeničev, da niso dobili vsi prostora v gostilniški sobi. Shod je otvoril predsednik glinške čitalnice, neustrašeni mladenič Goričnik. Prvi je govoril odvetnik iz Celovca, dr. Ferdo Müller, domačin. Z ognjevitimi besedami je slikal gospodarski, politični in kulturni boj Slovanov, posebno Slovencev ter navduševal za osamosvojitve na teh panogah. Zborovalci so njegovim prepričevalnim dokazom vsestransko pritrjevali. Nato je govoril potovalni učitelj glavne družbe Ante Beg iz Ljubljane o nakanah nemških bojnih društev in o plemenitih namenih naše šolske družbe kot obrambnem sredstvu. Pristopanje k novi podružnici in naročevanje na „Slovenski Branik“ je pokazalo, da so tudi ta izvajanja vsi zborovalci prav dobro razumeli. Pristopilo je prav lepo število članov, med njimi trije ustanovniki.

Shod zaupnikov Slov. kmečke stranke na Goriškem se vrši dne 17. januarja 1909 v Gorici. Strankino glasilo „Naš Glas“ se izpremeni v „Kmečki Glas“.

„In ko bi ga odkupil?“ je dejal bolj plašno Drmale in se nekam žalostno zagledal v pred njim stoječ bokal.

„Odkupiti ga misliš?“ so poprašali kmetje in se ozrli na župana Brinška, ki je začudenja kar odprl usta in razširil oči.

„S čim ga boš odkupil?“ ga je poprašal s prezirljivim nasmehom.

„I no,“ je počel Drmale počasi, kot da premišljuje, kako bi bolje odgovoril. „Morda bo šlo, če tudi težko. Petsto tolarjev je treba, kaj ne?“

„Kakšnih petsto!“ se je zakrohotal župan Brinšek, da se je Drmale skoro prestrašil. „Tisoč, Drmale! Tisoč ali več, tudi več. Toda zate bi kdo morda dovolil samo en tisoč, a zame bo še veliko vprašanje, če ti ga pustim!“

„No, no, tako brezsrčen pa vendar ne boš, Brinšek!“ so ga skušali pogovoriti kmetje, a Brinšku so se od jeze kar napenjale žile.

„Nič! Kot sem dejal!“ je kričal. „Še odkupiti ga ne moreš! Takih fantov kot je Matjaž je pri vojakih treba in posebno sedaj, ko misli vse podjarmiti Napoleon in se bo treba gotovo z njim zopet kje udariti! Ali ste razumeli? Sedaj je treba takih fantov, močnih in krepkih kot je Matjaž. Pri moji veri, da mu ga ni para v šestih farah!“

Drmalca so te besede popolnoma pobile in ostal je tih, medtem ko se je Brinšek zadovoljno smehljaj nad svojim oblastvom.

„Naj bo, kakor hoče!“ je dejal naposled

Za Slovence ni nikjer pravice! Slovenski konzorcij v Trstu je sklenil s parobrodskim društvom „Dalmatia“ pogodbo, da prevzame izlaganje društvenih parnikov. Socijalni demokratje in Italijani in celo namestnik prince Hohenlohe so pa tako pritiskali na društvo, da je to prelomilo pogodbo. V nedeljo je bil vsled tega jako buren shod „Narodne delavske organizacije“, kjer se je zlasti protestiralo proti namestniku. Po shodu so zborovalci hrupno demonstrirali proti društvu in proti namestniku, toda vlada je rekvirirala vso policijo, peš in na konjih, in ti so z brahijalno silo razgnali demonstrante ter jih 43 tudi aretirali. Vlada se je torej tudi tukaj postavila na stran slovenskih nasprotnikov ter odjedla na ljubo regnikolom in socijalnim demokratom slovenskemu delavcu kruh.

Goriški deželni zbor se je tudi včeraj sešel. Menda bo še mirno deloval, ker se govori o nekem kompromisu med strankami. Klerikalni list L' Eco je nasvetoval, naj se da eno odborniško mesto klerikalnim, drugo liberalnim Italijanom, tretje in četrto pa slovenskim agrarcem in naprednjakom, češ da imajo slovenski klerikalec itak dovolj, ker je glavarjev namestnik iz njih srede. „Gorica“ seveda odločno nastopa proti temu in zahteva še enega odbornika za klerikalce. Bomo videli, kaj se bo vse skuhalo.

V Gorici nimajo vode. Gorica že od nekdaj trpi na pomanjkanju vode. Posebno pa občutijo Goričani to pomanjkanje zadnji čas. Vsi javni vodnjaki — katerih je le malo — so preobloženi z ženskami, ki čakajo na vodo. Da bi pa laški mestni očetje kaj storili v tem pogledu, o tem ni niti govora. Župan Bombig (prav Bombič) je o priliki svoje inštalacije sicer obljubil, da bo skrbel za vodo. Ali dosedaj o tem še ni ne duha ne sluha, čeprav je minulo od tedaj že nekaj mesecev. Seveda, mestnim očetom je bolj pri sreči italijanstvo Gorice, kot pa meščanom preskrbeti dobre pitne vode. Drage bakljade si pustijo prirejati, za delo v blagor meščanstva jim pa ni mnogo mar. Ko bi ves tisti denar, ki so ga potrosili za razne načrte vodovoda, prav porabili, bi že davno imeli dober vodovod.

Trpljenje obmejnih Slovencev na Kanaškem. Ti obmejni naši ljudje trpijo neizmerno, ker ni ugodnih cestnih zvez in ker so deloma navezani nabavljati si razne reči na laški strani. Že leta 1894. je odmerila vlada prispevek za obmejno cesto Golobrd - Mišček - Britof, ali v prid omenjenih prebivalcev se ni izvršilo še nič.

Drmale, videč, da se mu župan samo roga in mu hoče odvzeti sina na vsak način? „Ampak, pravično ni to, Brinšek, Bog te bo kaznoval za to nečloveško početje. Glej, kaj bom brez njega! Ali naj sam opravljam vse posle. Ko bi živela še ranjka žena, bi ničesar ne rekel, dasi bi mi bilo seveda tudi hudo, a tako, saj res ne vem, kaj bom počel brez njega. Glej, teleta sem mislil prodati, še nekaj bi pridejal, pa bi si kupil kravo in že pet repov bi imel v hlevu, a kaj hočem tako brez njega. V vojake mi ga vtakneš, da bo potem samo še za beraško palico, ko ga starega in brez moči odpuste. Pomisli, Brinšek, kaj delaš!“

„Dobro vem, kaj delam!“ se je zadril Brinšek. „Ko bi tvoj fant tako dobro vedel, pa bi bilo bolje! Ali si me razumel?“

„Aha!“ so se nasmehnili kmetje in Drmale je bil očitno v zadregi.

„Kaj si morem pomagati!“ je dejal in skoro ponižno pogledal Brinška. „To je fantova stvar, pa ti Marjanici prepovej, naj se ne shaja z njim!“

„Ej, Brinšek, tvoja Marjanica je vsa živa,“ je pripomnil eden izmed kmetov šaljivo in dregnil s komolecem svojega soseda.

To pa je Brinška zopet razjezilo in nejevoljno je zarohnel, kakor je imel navado, da je le redko govoril tiho:

„Kaj — mo-o-o-ja Marjanica!? Odkdaj pa je moja?!“

„I no, vsaj v oskrbi jo imaš,“ se je izgo-

Kranjsko. Ustanovitev narodne delavske organizacije v Ljubljani.

Uspehi narodnih socialistov na Češkem so vzpodbudili tudi slovenske delavce, ki čutijo narodno in katerim narodnost ni deveta briga, da so začeli misliti na lastno organizacijo na narodni podlagi. Zbudili so se najprej tržaški delavci, ker stanujejo tukaj v najbolj kompaktnih masah in v največji množini. Kako malo časa je še od tega, odkar se je ustanovila narodna delavska organizacija, pa koliki so že uspehi. Za naše staroliberalno naziranje se je zdelo skoro nepojmljivo, da bi se mogel organizirati delavec na narodni podlagi ter tudi z navdušenjem vztrajati v tej organizaciji. Toda socijalni razvoj je pomladil vse sloje; stari liberalizem je moral iti v kot in duše onih, ki korakajo s socijalnim razvojem vstric ter tega tudi razumejo, so se pomladile: enakost in bratstvo bosta sčasoma zedinjevala vse sloje. Delavci smo vsi: akademično izobraženi smo večsih še hujši dninarji nego priprost delavec, ki si z delom služi kruh. Razlikujemo se sicer po obleki, toda pod lepo obleko trpimo glad...

Za Trstom s svojimi podružnicami je prišla narodna delavska organizacija tudi v Ljubljano. Marljivi pripravljalni odbor z jako marljivim predsednikom in delavnim tajnikom je dlje časa pripravljaj tla za tako organizacijo, ki je pretečeno nedeljo imela svoj ustanovni občni zbor, katerega so se vdeležili tudi zastopniki matice iz Trsta in njenih podružnic.

V imenu pripravljalnega odbora je otvoril zborovanje g. Ribnikar, ki je povdarjal, da bijemo Slovenci boj za narodni obstanek, pri katerem boju je pa treba, da nastopamo skupno vsi sloji, torej tudi delavec. Naš boj je tudi boj za kruh in slovenski proletarec more le v organizaciji doseči boljši kruh in večjo izobrazbo. Z ojačenjem duševne in gospodarske sile je Slovenceu zagotovljena boljša bodočnost, ki je v prvi vrsti potrebna za slovenskega delavca, a je obenem v prid vsemu narodu, če bo njegov delavec stal na boljši stopinji materialno in duševno.

Tajnik g. Škrlič je poročal o delovanju pripravljalnega odbora ter razložil potrebo ustanovitve delavske organizacije na narodni podlagi, ker slovenskemu delavstvu ne kaže stopiti v internacionalni socijalnodemokratski tabor. Namen novega društva je organizirati narodno delavstvo vseh strok, varovati pravice delavcev in ščititi njih moralno in materialno tako posa-

varjal dotični kmet, ker ni hotel priti kakor Drmale pri Brinšku v nemilost.

„To pa je kaj drugega,“ je povdaril Brinšek in se možato razkoračil pred vaščani. „V oskrbi jo imam in na moje ime sem jo prepisal, zato pa je tudi moja dolžnost, da pazim, s kom se družim!“

„I, saj Matjaž vendar ni tako slab fant,“ se je vmešal eden, ki ni imel nobenega sina in se mu ni bilo treba bati Brinška.

„Kaj me to briga!“ mu je odvrnil Brinšek in se zaničljivo ozrl na Drmalca. „Naj bo slab ali pa najboljši! Da bi lazil za Marjanico, tega mu ne dovolim, pa je vsemu konec!“

„I seveda, toliko ne bo imel kakor županov iz Zadola!“ mu je ugovarjal prav isti kmet. „Ampak s tistim je pa zopet vprašanje, kaj poreče oče!“

In še dolgo v noč so se pogovarjali in prepirali z brezsrčnim Brinškom, ki je bil baš tisti večer sila slabe volje.

Ko so se razšli, je bilo na vasi že vse tiho, samo tam izza županovega hloda je izginila prav isti hip v noč črna senca in v Marjančini kamrici je takrat ugasnila luč.

„Matjaž je bil,“ je dejal nekdo, ko so vsi obstali in gledali, kako je izginil vasovalc za brajdo.

„E naj bo, kdor hoče! Bomo že videli, kako se bo iztekla ta stvar,“ je zamrmral Drmale in gledal po polju, ki je bilo vse obrito od srebrne mesečine.

mezne kakor skupne interese v vsaki meri privatnega in javnega življenja. Organizacija hoče ohraniti narodu gospodarsko in duševno krepke delavce. Organizacija je strokovna, zato so politična vprašanja izključena. Član je lahko vsak moški ali ženska po prestopu 16. letu. Pristopnina znaša 50 vin., tedenski prispevki za moške 20 vin., za ženske 10 vin.

Zastopniki narodnih delavskih organizacij na Primorskem so prinesli pozdrave ter vzpodbujali kranjske rojake na delo. G. Urbančič je pozivljaj kranjsko učiteljstvo, naj stopi v to organizacijo, kakor so to ljudskošolski učitelji v Istri in Trstu storili.

Sprejele so se resolucije, v katerih se protestira proti italijanskim delavcem, ki odrekajo tržaškim slovenskim delavcem pravico do dela in gospodarske osamosvojitve. Protestiralo se je tudi proti imenovanju Belarjevem za nadzornika.

Državnemu poslancu županu Hribarju se je izrekla zahvala za njegov trud, ki ga je imel glede delavnic državnih železnic, ki se ustanove v Šiški in sklenilo, da se ga naprosi, naj deluje na to, da bodo v teh delavnicah nastavljeni le slovenski in slovanski delavci.

V odbor je bil izvoljen Ribnikar za predsednika, za odbornike pa zastopniki različnih delavskih strok ter privatnih uradov.

Izvoljeni odbor nam je porok, da bo društvo živelo, živelo tisto življenje, ki mu ga daje društvena podlaga. Zato pa pozivljamo, da se to društvo podpira tudi od drugih stanov, kajti delavci so enakopravni z vsemi in v današnjem času se mora za oživiljenje radikalnonarodne struje pričeti od spodaj. Vse najboljše in polno uspehov želimo novemu društvu!

Kranjska deželna zbornica — zastražena z žandarji! Kolikor nam je bilo znano včeraj ob sklepu lista, je bila prva seja deželnega zbora otvorjena z nepopisnim vriščem. Žalostni pogum nemškega deželnega predsednika, prikazati se v slovenski zbornici, je izzval silen vihar. V pozdrav so temu gospodu doneli klici: „Ven ž njim! Morilec!“ itd. Bled je sedel Schwarz na mestu, kjer sedi navadno deželni predsednik. Hotel je zbornico pozdraviti, a zdajci je vzbesnel še hujši vihar. „Žandarjem govorite! Tu ni mesta za vas!“ Najhujše seveda je bilo koncem seje, posebno na galeriji. Po vladi razburjeni Slovenci so morali dati duška svojemu ogorčenju. Izvoljena sta za deželna odbornika dr. P e g a n in prof. J a r c.

Schwarz odide! „Narodnemu dnevniku“ poročajo z Dunaja, da je ministrski predsednik

II.

Bilo je pred dvajsetimi leti.

Jesen je sipala v deželo rumeno listje, ko se je neke nedelje odela vasica Podbrdo v praznično obleko. Zastavice in venci so plapolali okoli cerkve, dekleta so se opravila kar najskrbneje, fantje pa so basali topiče in streljali, da je bobnelo čez hrib.

Tam pred Zebrovo hišo so stali domači godeci s harmoniko in piščalkami in godli, da je kar privzdigovalo noge.

Svatba je bila namreč Zebrove Ane, najlepšega dekleta skoro v celi vasi z Mihelčevim Jurjem, ki je bil krepak in lep fant, dasi skoro brez vsega, a Ana ga je ljubila in vsa materina prigovarjanja niso nič izdala. Postal je njen mož, dasi jih je imela na ponudbo mnogo bogatejših.

Lep je bil tisti dan in srečna sta bila mlada zakonca, [dasi sta videla, kako kruto se bosta morala boriti za obstanek, ko nista imela skoraj ničesar drugzega, kot tisto uborno bajto in košček zemlje.

Nekateri so se sicer tej poroki rogali, češ, bolje je samo eden berač ko dva, a Ana in Jurij se nista strašila grenke bodočnosti...

„Z božjo pomočjo in ljubeznijo v srečo bova premagala vse,“ je dejal vedno Jurij, ako je Ana kaj obupavala ob misli, kako bo v prihodnosti.

Samo ena kravica je bila v hlevu, njiva je bila majhna in bajta skromna, a zato je bila

Bienert poslal baronu Schwarzu pismo s pozivom, naj vloži še ta mesec prošnjo za vpo-kojitev. Poročevalec zatrjuje to kot popolnoma resnično, mi smo pa mnenja, da barona Schwarza ne bi bilo treba pozvati, ker bo ali je že to sam storil.

Belar — na Štajersko! Iz Gradca se piše „Straži“: Stališče novega deželnega šolskega nadzornika prof. Belarja je na Kranjskem nevzdržljivo. Vsled tega vlada misli na to, da bi ga dala štajerskim Slovincem, in umakniti bi se moral sedanji deželni šolski nadzornik Končnik. Vlada upa, da ne bo pri štajerskih Slovincih našla mnogo odpora, osobito, ker se je Narodna stranka doslej držala popolnoma rezervirano v vprašanju novih šolskih nadzor-nikov.

Shod za slovensko vseučilišče. V nedeljo prirede slovenski visokošolci v Ljubljani javen ljudski shod, ki naj pojasni neznosne razmere, v katerih mora živeti slovenski akademik, ki studira na Dunaju ali v Gradcu. Shod bo tudi manifestiral za slovensko vseučilišče.

Shod zaupnikov narodnonapredne stranke se bo vršil 2. februarja t. l. Sklenil se je že za 27. decembra kakor smo poročali, a ga je izvrševalni odbor preklical. Mi pričakujemo vse najboljše od tega shoda. Naj pride svež, čil duh v vrste naprednjakov po tem shodu!

Opozarjamo na drugi članek v današnji številki: Pogubna gospodarska politika ob meji. Vreden je, da ga ne prezre nihče, ki mu je mar osamosvojitve Slovencev na gospodarskem polju!

Ivan Murnik. V nedeljo praznuje g. cesarski svetnik, vitez Franc Jožefovega reda in reda železne krone III. vrste Ivan Murnik svojo sedemdesetletnico. Zgodovina slovenskega političnega razvoja na Kranjskem bo zaznamovala g. jubilaranta z zlatimi črkami v svojo knjigo. Ivan Murnik je bil državni poslanec, dolgo vrsto let deželni poslanec oziroma dež. odbornik, predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske, urednik Bleiweisovih novic, tajnik trgovske in obrtne zbornice in je stal v tistih časih, ko so si Slovenci na Kranjskem korak za korakom izvojevali pozicije v mestnem zboru, deželnem in državnem zboru, trgovski zbornici itd., vedno v prvih vrstah in je celo svoje življenje posvečal slovenski javnosti svoje delovanje. Ivan Murnik je še zdaj predsednik trgovskega društva Merkur. Navdušenemu in požrtvovalnemu rodoljubu kličemo tudi mi: Še mnogo let!

† Vela Nigrinova. Na starega leta dan je v Belemgradu umrla ena največjih jugoslovanskih tragedinj Vela Nigrinova. Vzgojila se je na slovenskem odru v stari ljubljanski

tem večja lepota mlade neveste in marsikdo, ki se je smejal tej poroki, bi bil rad na Jurjevem mestu.

Nekaj časa se je Jurij res ubijal samo s tem, kar je imel, a naposled je vendar stopil k Brinšku, ki je baš tačas prevzel gospodarstvo in se leto prej tudi že oženil, ker je vedel, da bo gotovo edini on naslednik na županskem stolu svojega že zelo starega očeta. To se je tudi zgodilo, ker je bil v vasi najbogatejši in je edino od njega upal lahko kdo kaj pomoči. In njega je Jurij poprosil za malo posojilo.

Brinšek je bil znan že takrat kot sila varčen in skoro skop, a mu je vendar dal vse in uredil vse potrebno, da je bil za povračilo in precejšnje obresti zagotovljen. A Jurij je bil zadovoljen, samo da je dobil in si kupil nekaj več polja in še eno kravo, tako, da vsaj za dom ni bilo treba kupovati.

In poprijel se je dela z vsemi močmi.

Ko pa sta dobila dete — deklico, ki sta jo krstila za Marijanco, se je njegova pridnost še podvojila.

Že pred dnevom je bil na nogah in pozno v noč in morda je bilo prav to vzrok, da je oboel in legel v posteljo, iz katere ni več vstal.

Tri dolge mesece je ležal bolan in naposled po mučnih, težkih dneh je prišlo, česar se je mlada ženka Ana tako bala — izdihnil je in Ana je ostala vdova z otrokom.

Težki dnevi so prišli sedaj za Ano in ni si mogla drugače pomagati, da je prodala na

čitalnici ter bila od l. 1882 članica srbskega narodnega gledališča v Belemgradu. Njen pogreb je bil veličasten in se je izvršil na državne stroške.

Narodni grehi. Od uglednega koroškega rodoljuba smo prejeli: Društvo „Radogoj“, gotovo dobro in koristno društvo, vredno in potrebno podpore, razpošilja prošnje za podporo. V redu! A kar moramo najostreje grajati, je škandal, da ima društvo na položnicah naslov: Društvo „Radogoj“, Laibach. Mi zahtevamo od kmetijskih fantov, ki služijo v tujini pri vojaki, naj ne pišejo naslovov na domače nemško. A tako narodno društvo kakor je „Radogoj“ zleze pred nemškimi birokrati v najzadnji kot pod klop! Če ne zahtevamo, da vedo c. kr. oblasti v cesarskem stolnem mestu Dunaju, kje in kaj je „Ljubljana“, od koga pa za Boga svetega naj zahtevamo to?! Če je društvu res kaj za podporo narodnih naših denarnih zavodov, mu svetujemo, da uniči v svojo korist takoj te impertinentne položnice in razpošlje slovenske! Ker kakšnega „Laibach“ mi na Slovenskem ne poznamo in v neznane kraje ne pošljemo vinarja slovenskega denarja!

Stoletnica Ilirije. Ob stoletnici Napoleonove „Ilirije“ namerava „Matica Slovenska“ izdati „Zbornik“ o zgodovini naših dežel v tedanji dobi. Važen zgodovinski vir pa je ustno sporočilo narodovo, ki se izraža v raznih pripovedkah, anekdotah, pesmih. Zdaj je še najti mnogo blaga te vrste med ljudstvom, a skoro bode izginilo popolnoma. Da otme pozabljivosti ljudske spomine na francoske čase, je sklenila Matica jim posvetiti posebno knjigo. Zato nujno prosi svoje člane, da bi blagovolili sodelovati pri nabiranju tega narodnega blaga. Vpoštovati je zlasti: pripovedke o bojih s Francozi, narodne pesmi o Napoleonu in Francozih, pregovore, pisma in zasebne rokopisne podatke, krajevna imena, narodne izraze (morda tudi običaje), ki so francoskega izvora n. pr. „mêr“, „fronk“, tudi podobe, orodje, knjige in napise iz francoske dobe, izkratka vse, kar je še preostalo sledov nekdanjega francoskega vpliva na zgodovinski razvoj našega naroda. — Iz črnomeljskega okraja nam je že došla zbirka takih spominov; treba jo je le še izpopolniti s poročili iz drugih krajev naše domovine. Vsako poročilo bode dobro došlo. One gospode in društva, ki bi hotela prevzeti nabiranja tega gradiva v svojem okraju, prosimo, naj naznanijo svoja imena „Matici Slovenski“ v Ljubljani. — Veseli nas, da hoče „Slov. Matica“ proslaviti stoletnico ilirske dobe, za kar je pravzaprav dal inicijativo „Naš List“. Kljub temu nam pa „Slov. Matica“ ni poslala tega poziva, ponati-

večne terjatve Brinšku še tisto, kar je sama poprej imela. Bila je skoro primorana, da se drugič omoži, ampak tega ni hotela, ker preveč je ljubila svojega umrlega Jurija, da bi ga mogla tako hitro pozabiti. In tako je ostala doma in se trudila na vse moči. Ali vsega vendar sama ni mogla preskrbeti in beda je skoro počela trkati na vrata. In tudi ta njen trud ni rodil sadov, ker skoro je težko obolela. Vse je sočutno tugovalo nad nesrečo mladih zakoncev, a vsi, ki so jo obiskovali in donašali pomoči, so bili prepričani, da ne bo več vstala. In naposled, ko je uvidela to že tudi sama, je napravila oporoko: vse je zapustila Brinšku, ki ji je obljubil, da vzame njeno hčerko Marjanico za svojo. Marjanica je bila takrat komaj pol-drugo leto stara. In malo dni potem je klenkal tudi mladi Zebrovi Ani mrtvaški zvon in so jo spremljali k zadnjemu počitku skoro vsi vaščani.

Tako se je zgodilo, da je prišla Marjanica v Brinškovo hišo že v detinski mladosti.

Brinškova sta bila sicer brez otrok in bogata dovolj, da bi jih lahko preživela več kot vsakdo drugi, vendar so vaščani takoj, ko so izvedeli, kako je napravila Zebrovka z otrokom — začudeno skimavali in menili, da to ni bilo pametno.

Brinšek je bil na glasu kot skopuh, prav kot njegov oče, dasi jih je bilo v vasi dovolj, ki so se zatekali k njemu, a so ga med seboj vendar črtili.

skujemo ga iz drugih listov. „Laib. Zeitung“ ga je pa dobila!

Dr. VI. Pegan, ki je bil doslej ravnatelj „Zadružne zveze“, odstopi od tega mesta, ker bo izvoljen deželni odbor in ker je odprl lastno odvetniško pisarno. Dr. Pegan je ena najbolj narodnih oseb v klerikalnem vodstvu, zato ima pri različnih simpatije.

Kristan — Ilešič. „Rdeči prapor“ pravi, da ni bilo tako, kakor pravi naša notica v zadnji številki in da so učiteljice ploskale Kristanu, ne Ilešiču. Gospodične so nam same zatrjevale, da je bilo tako, in mi nimamo povoda, da bi jim ne verjeli. Naša notica popolnoma odgovarja resnici in mi smo omenili le glede ploskanja učiteljic, da po Kristanovem govoru niso več ploskale kakor so storile ob njegovem nastopu. Sicer pa radi priznamo, da je bil Kristan pred in po nastopu živahno aklimiran, saj je bilo vendar jako veliko socijalnih demokratov na zborovanju.

Slovenska trgovska šola. Koliko je „Slovenec“ začetkom lanskega leta pisal, da bo vlada izdatno podpirala oziroma prevzela trgovsko šolo v oskrb, zdaj pa slišimo, da je vlada vzela ustanovitev šole na znanje in dovolila borih 1500 K podpore, oziroma za opravo izreden prispevek 2500. Mi smo itak vedeli to naprej in nas pričakovanje ni varalo, ker vlada za slovenske šole nima denarja, vendar smo po teh obetih v „Slovencu“ malo več pričakovali.

Južna železnica in Kranjska hranilnica. Južna železnica je priskočila Kranjski hranilnici, iz katere se dannadan dviguje po več tisoč kron, na pomoč ter vložila 4 milijone 800.000 K. Vsakdo se vprašuje: kje jih je južna železnica dobila, ko je čimdalje bolj pasivna?

„Bolje bi bilo, da je dala otroka kam drugam, kot k temu Brinšku, ki je itak že dovolj kriv Zebrovo nesreče. Lakomnik je in varovati se ga je treba!“

Tako je dejal že po pogrebu Drmale in še tisti večer sta se prav radi tega sprla z Brinškom, ki je takoj izvedel, kaj je govoril.

In od tistega časa sta si bila Drmale in Brinšek vedno nekako tuja.

Marjanica je seveda ostala pri Brinškovi hiši, rastla je in se razvijala v dekle čudne lepote.

Tiste črne oči je podedovala po materi in prav tako tudi lase temne in bogate, a po ojetu nekako zagorelo, zdravo polt, kar ji je dajalo tako ljubeč izraz, kot da se je porodila kje pod južnim solncem, a ne v zakotni vasi Podbrdo.

Vaščani so jo ljubili, ker so se še vedno spominjali nesreče njenih starišev in povsod, kamor je prišla, so jo izpraševali na dolgo in široko, ako jo oče Brinšek kaj ljubi, ako jo

Časten večer Mateju Hubadu. Pevski zbor Glasbene Matice je priredil svojemu velezaslužnemu koncertnemu pevovodji M. Hubadu v Narodnem domu časten večer povodom njegovega odlikovanja ob cesarjevem jubileju.

Volitve v c. kr. mestni šolski svet v Ljubljani. Izvoljena sta učitelja gg. J. Režek in K. Simon. Prvi z 31 glasovi, drugi z 29 glasovi. Nam ni ničesar znanega o tej volitvi, zato prosimo, da nam naši somišljeniki iz učiteljskih krogov o tem poročajo.

Za pomoč Siciliji in Kalabriji se je v Ljubljani pod predsedstvom župana Hribarja sestavil pomožni odbor, ki bo nabiral prispevke. Občinski svet ljubljanski je v ta namen dovolil že 1000 K.

Zimski šport v Bohinju. V nedeljo se je slovesno otvorilo sankališče v Bohinju. Prihitelo je iz Gorice, Trsta, gorenjskih krajev, največ pa iz Ljubljane jako veliko ljubiteljev zimskega športa. Vsi so hvalili izbornu zgrajeno sankališče, ki brezdvomno postane velika privlačna moč za tujce tudi po zimi. Za red in udobnost je prav dobro skrbjeno. Deželni zvezi za tujski promet je le častitati na tem novem vspehu.

C. kr. kmetijska družba Kranjska je tudi še ena tistih slovenskih korporacij, ki po nepotrebnem dopisuje z državnimi uradi v Ljubljani nemški.

Javen shod v Krškem. Dne 19. decembra 1908 je sklical krški župan dr. Romih javni shod, ki je bil dobro obiskan. Visokošolec Sovre je utemeljeval upravičene zahteve Slovencev do svoje univerze, do enakopravnosti slovenskih dijakov na dunajskem in graškem vseučilišču in da se pripozna izpitom na zagrebškem vseučilišču veljavnost v Avstriji, kakor tudi, da zasede stolico za slovanske jezike na dunajski

kadaj pretepa, ker Marjanica, ki je imela komaj leto in pol, ko sta jo vzela Brinškova k sebi, je smatrala Brinška za svojega pravega očeta in Brinškovko za svojo pravo mater, dasi sta ji obadva kaj slabo nadomeščala prave roditelje. Brigala sta se kaj malo za njo, kvečjemu ako jo je bilo treba okarati in tako je postala Marjanica tako plaho dekletce, da si je komaj upala čez domači prag.

A vendar vsa ta slaba vzgoja ni uplivala na njeno zdravje, postala je krepka deklica, prava slika svoje matere in marsikatera jo je zavidala radi njene lepote.

Bila je nekako bolj vitka, a prav ta nežnost in preobilnost ji je dajala tako dobrotljiv in ljubeč izraz, da ni čuda, ako se je naposled tudi Brinšku samemu nekako omilila, da ni postopal z njo več tako strogo kakor poprej...

Vaščani so pa v tem Brinškovem izpreobrnjenju zopet videli njegovo lisičjo nakano in zato so se na tihem smejali, ko so zapazili, da postopa za Marjanico Matjaž, sin Drmalca,

univerzi Slovan. Sprejete so bile tudi tozadevne resolucije.

Prijateljem krasot naše domovine. Z dejanjem in z besedo deluje „Slovensko planinsko društvo“ nele v prosep slovenskega planinstva, ampak v prodiranje zmisla za krasoto prirode sploh ter v dejansko spoznanje, pripoznanje in ščitenje lepote naše domovine. Stik med širšo slovensko javnostjo in med „Planinskim društvom“ posreduje društveno glasilo „Planinski vestnik“ že štirinajst let. Z novim letom je stopil pred naše občinstvo „Planinski vestnik“ preurejen, povečan in polepšan; razkazoval bo Slovincem domovinske krasote tudi s slikami, in sicer z umetniškimi prilogami in s podobami v tekstu. — Ker je izšla prva številka že z novim letom, naj se oglase novi člani „Planinskega društva“ (letna članarina K 6.—) pravočasno, da se jim bo moglo postreči s „Planinskim Vestnikom“, ki ga dobivajo kot člani zastonj. (Naročnina le na „Vestnik“ znaša K 4.— na leto.) Listu je oskrbljena bogata zabavna in poučna vsebina.

Slovenskim trgovcem in rudniškim interesentom. Bele vrane so med nami, ki se zanimajo za trgovsko stran rudniških in podobnih vprašanj. Tujci obogate pri nas, ne da bi delali, od podjetij, ki dajo domačinu, težaku komaj vsakdanjega kruha. Tega ni kriva šele v poslednji vrsti skoro popolna neinformiranost v teh zadevah, ki jo opazujemo v svojih vrstah. Da bi odpomoglo tem nezdravim razmeram, je naprosilo uredništvo „Trgovskega vestnika“ priznanega strokovnjaka na geološkem polju, našega dunajskega rojaka g. dr. Karla Hinterlechnerja, člana c. kr. geološkega državnega zavoda (Dunaj, III/2, Resumofskygasse 23), da napiše za imenovani list spis, ki

Brinškovega sovražnika in malo več kakor bajtarja, kakršnega si Brinšek gotovo ne želi za zeta.

Brinšku samemu o tem še ni nikdo črnil besedice, a dolgo stvar tudi pred njim ni mogla ostati prikrita.

Drmalčeva hiša je stala precej na kraju vasi, tam v bližini cerkve in često so videli vaščani, kako Marjanica na večer, ko je šla k studentu za cerkvijo, obstaja pred Drmalčevo hišo in se razgovarja z Matjažem.

In ob nedeljah, ko si je zatikal Matjaž za klobuk nagelne in rožmarin, so kmalu izvohala dekleta, da tako lepo pisanih nagelnov, kakršne je nosil Matjaž, ni nikjer drugje kot na oknu Marjaničine kamrice.

In ker je Brinšek na Marjanico zadnje čase, ko se je razvila že v popolnoma doraslo deklico, precej pazil, s kom občuje, je na svoje veliko začudenje tudi on opazil na Matjaževem klobuku Marjaničine nagelne, kar je provzročilo v Brinškovi hiši pravi ogenj.

Podružnica v Spletu

Delniška glavnica:

2.000.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Podružnica v Celovcu

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Ustanovljena l. 1854

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon št. 210

G. AUERjevih dedičev, Ljubljana

Wolfave
ul. št. 12

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborni

marčno pivo v sodih in steklenicah.

bi podučil vsakega interesenta o prvih korakih, ki jih ima storiti, predno financuje kako rudniško podjetje in še o tem in onem, kar pride v poštev pri takih vprašanjih. Z ozirom na važnost aviziranega spisa za naš domači kapital, si štejemo v svojo časnikarsko dolžnost opozoriti nanj slovensko javnost. Izhajati prične ta za naše razmere jako pomembni članek meseca januarija 1909 ter bode izhajal skoro celo leto.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta na tihem, toda prav marljivo nabira prispevke za zgradbo učiteljskega doma, kjer se bodo oskrbovali učiteljski otroci, sirote in vdove. Letos je imel zaklad zopet 10197 K 43 v dohodkov, tako da znaša čisto skupno premoženje koncem leta 68.043 K 3 v. Da bi le kmalu narasla imovina tako visoko, da bi se lahko pričelo graditi konvikt. To odkritosrčno želimo, želimo pa tudi, da bi se društvo v svojem gospodarskem programu oziralo v prvi vrsti na domačo industrijo.

Stavka zagorskih rudarjev vsled ne-taktnega in nepravilnega postopanja inženjerja Piča napram delavcem se je po dvadnevem stavkanju končala z zmago delavcev. Inženjer Pič je dal izjavo, da obžaluje dosedanje postopanje.

Novo podružnice. Snujejo se, oziroma že delujejo nastopne podružnice: posavska s sedežem v Tomačevem (ima že 67 članov); ženska podr. v Trzinu; ženska podr. v Gornjem gradu; podr. v Šmarjeti v Rožu; v Ločah in okolici na Koroškem; ženska podruž. v Rihemberku; podr. v Lokavcu na Goriškem; podr. v Čepovanu na Goriškem.

Raznoterosti.

Grozovit potres v Kalabriji in Siciliji. Vsak dan se odkrivajo nove nesreče in nezgode. Potres je zahteval nešteto žrtev na človeškem življenju in se še zdaj ne da približno določiti število mrtvecev in obseg cele katastrofe. Za prihodnjo številko nam je obljubljeno obširno poročilo.

Časopis za berače. V Moskvi je začel izhajati časopis „Bosjačkaja Gazeta“, t. j. beraško glasilo. Pisali ga bodo ponajveč potepuhi, berači, izgubljene ženske itd. List bo prinašal spomine propalih žensk, njih priznanja, pesmi in članke ter redne dopise od zunaj. Časopis bo prinašal tudi slike posebno znamenitih potepuhov, roparske votline itd. Podjetje bo najbrž dobro uspevalo kakor podobna podjetja uspevajo v Ameriki in na Angleškem.

Marjanica, plaha in boječa kot je bila, je seveda tajila vsako večje prijateljstvo z Matjažem, kar pa je Matjaž, ko je o tem zvedel, tako užalilo, da ju vaščani res precej časa niso videli skupaj, in že se je mislilo, da je Brinšek res še o pravem času vse prepričal. A na Marjanci se je vidno pokazalo, da ji je zelo žal, da jo Matjaž nič več ne pogleda, celo nekoliko bolj blede je postala in vsaki družbi se je umikala, ako je le mogla.

In Matjaž, ki je pregloboko čutil, da Marjanice ne bo mogel kar tako pozabiti, je kmalu zopet začel iskati priliko, da bi jo mogel ogovoriti.

Bilo pa je v vasi tudi nekaj deklet, ki so skrivaj obračala oči za Matjažem, in kako tudi ne; Matjaž je bil krepak, visok in lepoličen fant, da mu v Podbrdu gotovo ni bilo enakega, samo to je bilo, da ni bil nič kaj iz bogate hiše. Ampak dekleta, ki so vedela, da ne bodo imela dosti dote, so se baš radi tega, da dobijo vsaj lepega moža, sila zanimala za Matjaža, in tako se je vedelo vse takoj, kar je storil Matjaž v svrhu, da se zopet sprijazni z Marjanico. Ako jo je pohvalil proti temu ali onemu, že so drugi dan vedeli vse in prišlo je seveda tudi do Marjanice, ki je nič ni moglo bolj razveseliti, kot da jo Matjaž še vedno spoštuje in je zopet upala, da gotovo še pride čas, ko si bosta zopet dobra. Tako se je tudi zgodilo.

Dalje prihodnjč.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje hran. vlog:
nad 33 milijonov K

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron

v lastni hiši
v Prešernovih
ulicah št. 3

poprej na
Mestnem trgu
zraven
rotovža.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure
dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne

jih obrestuje **4%** ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu.
po Rentni davek od vložitnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po $4\frac{3}{4}\%$ na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolжник poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

po **$4\frac{1}{2}\%$**

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po $5\frac{1}{4}\%$ ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6% .

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop.**
in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Trgovina s špeci-
rijskim blagom

Trgovina z moko in
deželnimi pridelki

A. Šarabon, Ljubljana

priporoča svojo novourejeno **glavno zalogo rudninske vode.**

Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave
z električnim obratom.

Točna in solidna postrežba!

Na drobno in debelo!

Zaloga brinja in sliv
za žganjekuho

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk
in samokresov najnovejšega sistema, kakor
tudi municijo in vse druge lovske pri-
prave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skontraciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1907
K 12,888.795-43

Denarni promet
K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na
menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Katero?

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic,
največjo zalogo mlatilnic, gepelnov in
preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih na-
grobnihi križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI
na Marije Terezije cesti št. 1
in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak
čas po najnižjih cenah traverze,
železniške šine, cement in vse
druge stavbne potrebščine,
razno orodje, sesalke za vodo,
vino in gnojico, vseh vrst
tehtnice in uteži in vse druge
v železninsko stroko spadajoče predmete.

Slovenci, kupujte uži-
galice v ko-
rist družbi
— sv. Cirila in Metoda. —

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice
Največja izhera izgotovljene obleke
za gospode, dame in otroke.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

— Zaloga papirja, —
pisalnih in risalnih potrebščin
Glavna zaloga
č. Slatnarjevih zvezkov

Anton Turk
knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti
priporoča:

Ravnokar na novo izšli knjigi:

Pariški zlatar.

Povest iz dobe kralja Ljudvika XIV.
92 strani. Zbarvano podobo. Cena 60 v.
Po pošti 70 vin. Dobiva se tudi v vseh
slovenskih knjigarnah.

Iz dobe punta in bojov.

Dogodki izza okupacije Hercegovine.
Cena 60 vinarjev.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5.
poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev
iz najboljših tovarov, domačih in tujih.
Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.
Solidna postrežba.

Tiskovine

za industrijo, trgovino
in obrt
od navadnega trgov-
skega zavitka do ob-
širnega cenika.
Tisk umetniških raz-
glednic.
Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ENO- IN VEC-
BARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI
NAJOBSEZNEJŠA DELA. ✕✕ IZVRŠITEV VEDNO
✕ PRIZNANO LIČNA IN PO ZMERNIH CENAH. ✕

Založništvo

„Našega Lista“ s pri-
logo „Slov. Gospodinja“
Trgovina s papirjem
in pisalnimi potreb-
ščinami.
Knjigoveznica.
Zaloga in izdelovanje
šolskih zvezkov.